

Tertio, Cajetanum conditionalem particulam, quae in fente est, agnoscens, haec ita construit: Si mortuus homo rursus viveret, mortem ego libens exciperem, et cunctis diebus, quibus mihi dolens mitto, expectarem, donec veniat immutatio mea.

Quarto, alii interrogationem hanc juxta communem Scripturae consuetudinem per negationem interpretantes, sermonem fieri putant de rursus vivendo vitam mortalem, quam restituendam negant.

Quinto, et optimè Pineda sic exponit, ut in prima quidem parte loquatur, in sepe diximus, de reditu ad vitam mortalem, in secunda autem de immortalis resurgentium regeneratione, quasi dicit: Non potest fieri ut mortuo mihi semel iterum ad hanc vitam reddendi facultas concedatur; quod cum fit sit, vita illius immortalis spes me sustentat, quamvis omnino videam hanc vitam mihi deserendam esse. Vel ut dubitationem ipse proponat de futura resurrectione: Dum animam, inquit, formidare mortem video, videri nolo de alterius vite fide dubius aut parum firmus, quare statui sinistrae alicujus suspitioni occurrere, nequamque fidem palam profiteri; nihil enim aliud expecto quam verissimam illam corporum resurrectionem ad vitam immortalem, quam vocat immutatioem. Quam itam phrasin usus est apostolus, ad Corinthios scribens, 1 Epist. 15, 51: Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur. Immutatio quippe transitus vel ascensus est ad statum feliciorum. Et quidem ascensus hic adeo felix est, ut merito praemisit Jobis illud: Cunctis diebus quibus mihi mitto, quasi aperitus diceret: Immutatio illa, qua scopis vitam meorum est, affluit ea honorum omnium copia, pro qua equum sit diebus singulis fortiter dimicare. Resurgit enim corpus pulcherrimum, splendidissimum, immortale, ut praedare mecum agatur, si corporis deformitatem, squalorem, mortem denique ipsam pro amplissima illa mercede perpetiar.

Ceterum pro verbis illis: Donec veniat immutatio, Septuaginta legunt: Εως αναγεννηται, donec rursus sum. Qui sane dicendi modus elegantissimus est, et ad resurrectionem significandam appositissimus. Qui enim resurgit rursus fit. Est quoque opportunissima transitio Symmachii aetatis: Εως αναγεννηται, donec veniat sancta natiuitas mea. Natalis quippe faustissimus est resurrectio, quae ex angustiis sepulchri corpus editur in lucem sempiternam. Pro hac ex Jobis sententia militandum est assidue, ne quis torpescat, vel pacem importunam sibi confingat, cunctis diebus aera excedens malam pacem conciliat, nullam sui in melius immutationem, nullam vitiorum victoriam, nullam veram pacem expectat.

VERS. 15.—VOCABIS ME, ET EGO RESPONDEBO TIBI: OPERI MANUS TUARUM PORRIGES DEXTERAM (1). POST (1) VOCABIS ME, etc., in resurrectione extrema tuae vocabis et excipietis me. RESPONDEBO TIBI, adero redivivus.

quam, inquit, ex hac vita decessero, et multis seculis

PORRIGES DEXTERAM, ubi me è sepulcro possim erigere. (Menochius)

VOCABIS ME, divino imperio et nutu, quam tibi pluerit: Et ego respondebo tibi, non tam voce quam reipsa tibi parendo, et ad jussum et imperium tuum statim resurgendo; non meis viribus aut meritis, sed tua potenti dextera et consueta misericordia, quam de more porriges operi manuum tuarum, id est, creaturae tuae, illam ex mortuis erigendo et excitando. (Tirius.)

Deum denique vocat, ut jam actorem vicissim gerens, vel refectat haec, vel contra instigat. Vocat tuum, atque adversus me actionem instigat, et ego respondebo, habeo, qui instantis mihi movendus removeam et refutem. Utinam tu me compelles, tibi que respondere mihi liceret verbis ultra citro factis, Conf. supra, 15, 22. וְכַדְּבַרְתָּ אֵלַי אֲנִי אֶפְתָּח וְכַדְּבַרְתָּ אֵלַי אֲנִי אֶפְתָּח, opus manuum tuarum desideres, seu concupiscas. Memor sis me esse opificium tuum, et aliquo saltem me desiderio et amore teneris. Sine idonea causi Michaelis supplement. p. 156, in dubium vocavi desiderantii notionem, verbo וְכַדְּבַרְתָּ אֵלַי אֲנִי אֶפְתָּח, quibus occurrit, V. T. locis apertissimam (vid. Genes. 31, 50, 51. Ps. 17, 12; 74, 5), veterumque interpretationum auctoritate confirmatam, quam quoque ab A. Schultensi in Commentario ad h. l., quamquam in animo etymologiae studio abruptus, primariam verbi notionem pallidus, luridus fuit, esse falso asserat, quam ipsam significationem ex Arabico alliguit, nunquam tamen lingua usu evincendam. Michaelis l. c. collo Arabico nudavit, verba nostra sic verit: Operi manuum tuarum nudas dentes, quas plane artemari subaudiendas jubet, i. e., frascris. Dubius tamen haec, annon potius passivè sit efferendum וְכַדְּבַרְתָּ אֵלַי אֲנִי אֶפְתָּח, i. e., respondebis, ostendes vultum benevolè, ab eo concipieris. Talia retulisse sufficit. Berg in versione et Not. MSS. ita verit: Ipsi, quem formidasti, tuo torvis immines, collo Arabico, austeru trucique vultu imminuit. (Rosenmuller.)

וְכַדְּבַרְתָּ אֵלַי אֲנִי אֶפְתָּח, vocabis (vel quam vocabis) me, etc., nempe pro mortem. Figurat Deus hominem morientem ad se vocat; vel: Quam vocabis, nempe sono tubae per angelos ad iudicium, etc., 1 Thez. 4, 16. Omnipotentis tua voce me è sepulcro vocabis. Renocaras me, i. e., in vitam hanc, vocares enim. Tum vocares me, scil. è sepulcro, et ego (libens) tibi respondebo, vel responderem, quasi ad nomen, ut milites. Surgerem ad vocationem tuam. Me redivivum eisterem. Libenter morem geram; qui nil aliud cupiam quam ab his malis et corpore peccati liber esse. Alii totum sic reddunt: Quando vocanti tibi respondebo, clames, et ego respondeam tibi, i. e.: Utinam clara voce me compelles et alloquaris, et ego respondebo ultra citroque facere, utique dicam tibi: Opus, etc. OPERI MANUS TUARUM PORRIGES DEXTERAM, nempe ut hominem decerpas, veluti pomum in hortu tuo: ut me è sepulcro possim erigere, Hebr. : Opus (vel operi, ad opus, tuque ad opus) manuum tuarum expectes, vel expecteres, vel bene cupies, et tu cupiditate duceris, vel duceris, videndi operis, etc., i. e., creaturae tuae, i. e., mei, hominis à te facti. Consuevit artibus appetere opus suum etc. Nec mirare Jobum in media desperatione tante spei verba interserere, Ita enim solet. Vide Job. 15, 15, 16. Hoc sanctis in allusione peculiare est, nunc deijet, subinde verò spe impleri. Alii aliter reddunt: Num opus, etc., i. e., me qui sum opus, etc.) desiderabis? sub. perdere; sed opera mei manum tuarum ne repellas, et de opere, etc., cogitabo. (Synopsis.)

Vous m'appellerez, et je vous répondrai; vous tenez votre main droite à l'ouvrage de vos mains. Il explique la manière dont il a lieu d'espérer que je ressusciterai un jour. Cela se fera, non Dieu, lui dit-il,

quàm, inquit, ex hac vita decessero, et multis seculis in sepulcro jacerem, et animus meus à corpore separatus in loco à te preparato substitueri, tandem adveniente resurrectionis die vocabis me (ut S. Paulus ad Thessalonicenses 1 Epist., c. 4, v. 13, scribit, in jussu et voce archangel, et in tuba Dei), et ego libentissimè tuae voci parebo, atque ut tibi adstem, resurgam; libenter, inquam, obediam, quoniam vox non erit ad damnationem, ut spero, sed ad salutem, meque, qui opus sum manuum tuarum, singulari amore proteges, et quasi data dextera ad eum sublevandum, cui casus imminet, ab aeternà poena impis preparatà defendes.

Vehementer sanè resurrectionis memorià Job delectari videbatur, dum tanto morbo tantisque malis non impediatur, quominus in ejus sermonem incidens, eam accuratè tractaret, et sapientissimè describeret: Vocabis me, inquit; quae vocatio quà ratione futura sit, Christus apud Matthaeum pluribus exponit dicens, cap. 24, 51: Et mittet angelos suos cum tuba et voce magna, et congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à summis caelorum usque ad terminos eorum. Eisdem apud Joannem meminit his verbis, cap. 5, 28: Venit hora, in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem Filii Dei. Et Paulus scribit Corinthiis, 1 Epist. 15, 51: Omnes quidem resurgemus in momento, in ictu oculi, in novissimà tuba. Cavet enim tuba, et mortui resurgent incorrupti, et nos immutabimur. Ex hujus vocis immensà vi Paulus infinitam Dei potentiam demonstrat, ita Romanis scribens, cap. 4, 7: Qui vivificat mortuos, et vocat ea quae non sunt tanquam ea quae sunt. Hujus vocis eximia virtutis specimen exhibitum fuit, cum Lazarus et viduae filius è mortuis à Christo fuerunt una ejus voce excitati. Felices ii qui dum mortalem vitam agunt hujus vocis divinae nunquam obliviscuntur, sed ei prompto animo re-

par un effet tout-puissant de votre divine voix, qui n'est autre que votre souveraine volonté, qui m'appellera par le ministre de ses anges, et qui se fera entendre à moi au fond du tombeau; en sorte que je lui répondrai aussitôt par la prompte obéissance avec laquelle je ressusciterai en un instant pour paraître devant vous. Que s'il répond de la sorte, dit saint Grégoire, à la voix de son Seigneur, c'est que le Seigneur lui tendra lui-même sa main droite, c'est-à-dire toute puissante et miséricordieuse, comme à l'ouvrage de ses mains, pour le renouveau et pour le rendre immortel. Le même saint Léonide encore qu'on peut bien entendre par la main droite de Dieu son Fils unique, par lequel toutes choses ont été créées. Ainsi l'homme, ajoute-t-il, s'étant volontairement précipité dans la corruption de la mort, ne peut répondre à la voix de Dieu qui l'appelle à l'immortalité bienheureuse, que par le mérite de l'Incarnation de son Fils. Et le tout-puissant a comme tendu sa main droite à l'ouvrage de ses mains, lorsque, pour tirer les hommes de l'abîme où ils étaient misérablement tombés, et les élever jusqu'au ciel, il a envoyé ce Fils revêtu d'une chair comme eux: Opus manuum tuarum porrigat omnipotens Deus dexteram suam; quia ut aspectum ad summa erigeret genus humanum, incarnatum ad hoc Unigenitum misit. (Sacy.)

Vous m'appellerez par la voix de cette horrible trompette qui doit ressusciter tous les morts: pour obéir à vos ordres, je vous répondrai du milieu de mon tombeau, et pour me tirer de cette obscure prison, vous me donnez les mains, dont j'ai l'honneur d'être l'ouvrage. (Senaull.)

spondent. Respondere autem hic nihil est aliud quam obedire Domino vocanti, quemadmodum Lazarus, et filia Archisynagoga et Tabitha tunc responderunt, illi Christo, haec Petro evocantibus ad vitam, quando spiritum resumpserunt quem prius efflaverant. Huic ergo voci se contulim responsurum Jobus pollicetur, quo expeditam obedientiam et bonae conscientiae alacritatem significat, quae erectus fidenter vocis divinae sonum excepturus sit. Non potest sanè haec vox resuscitationis jucunda non esse vobis Christi, quibus dum mortalem vitam degeret, omnes ejus et precepta vitae gratissima fuerunt, eique dico semper audientes fuerunt. Illud verò: Porriges dexteram, metaphora est ab homine, qui, porrecto brachio, alium decumbentem erigit. Dextera autem ipsa potentiam aptissimè notat, ut idem sit dexteram porrigere ac potenter auxiliari, fortiter adjuvare, robur indere. Ipso etiam dexterae porrigentis habitu, divinae majestatis ad opem propense ac sese inclinant ad hominem extolendum dignatio significatur.

Mysticè spiritalè animae resurrectionem intellige, in qua haec tria designantur: Primò gratia Dei praeviens, et divina vocatio, dum dicitur: Vocabis me; deinde assensus hominis vocationi divinae liberè obsequens, dum illud adjungitur: Et ego respondebo tibi, licet non sine gratia cooperate; denique gratia Dei adjuvans et promovens, dum subditur: Operi manuum tuarum porriges dexteram. Etenim bona cogitatio, et voluntas et propositum hominis adjuvat et promovetur à Deo, ut ad justificationis consecutionem et spiritalè resurrectionem perveniat. Ac corporum quidem resurrectionem distulit Deus in extremum mundi diem; resurrectionem vero animarum ne puncto quidem temporis differri vult. Hinc vir inprobis qui penitentiam egerit, statim Deo excitante resurgit. Resurrectioni corporum unum tantum diem tribuit, ac resurrectioni animarum totum concedit tempus, quo mundus permanet. Resurrectio corporis una tantum est (semel namque corpus moritur, semel et resurgit); resurrectiones vero animarum multae sunt. Idem enim homines sepe peccato vulnerati moriuntur, penitentia excitati resurgunt. Pendet autem beata corporis resurrectio maxime ex resurrectione animae. Si anima peccatoris ante mortem non resurrexerit, resurgit quidem corpus, sed ut torquetur in aeternum; si vero anima spiritaliter resurrexerit, et à peccatis liberata è corpore exteri, corpus ipsum quoque in novissimo die gloriosam consequetur resurrectionem. Hoc tempus praesens totum quantum animae destinatum est; extremum vero dies unicus corporis resurrectioni reservatur. Nunc igitur animam à peccati morte excitemus ac praeservemus, novisque moribus Christiano dignis exornemus; corporis ornatum; pulchritudinem gloriamque in diem, extremum differamus. Animi enim resurrectio multo potior est resurrectione corporis, multoque salus est exitum Dei gratià vivum habere, quam corpus à morte excitemus. Quare Job de animà potissimum sollicitus subdit

Vers. 16. — TU QUIDEM GRESSUS MEOS DINUMERASTI; SED PARCE PECCATIS MEIS (1). Eleganter Deum introducti hominis actus perscrutantem ac recensentem, quasi de singulis rationem exacturum. Omnino quippe exploratum est, ne cogitationem quidem unam à vigilantissimo exploratore præteriri, quam non introspectat et perpendat, quod septuaginta Interpretes aperte notantur in hæc verba: *ἡριθμησας δὲ ψοσὰ τὰ ἐπιτηδύματά, καὶ οὐ μὴ παραδῆσθαι ὁδοὶν τῶν ἁμαρτιῶν μου, μεμεράστι αὐτὴν ἀδινεμένους, et non præteribit ullum peccatorum meorum. Gressus in hoc loco sunt affectus et actus, quibus animus hominis incedit, bonis quidem ad palmam, malis verò ad poenam. Postulatum autem illud: *Parce peccatis meis*, et ad culpam et ad poenam literaliter sensu pertinet, q. d.: Cum ego sciam te omnia opera mea quantumcumque occulta optime videri, quæ numerata habes, et in quassdam quasi ephemeras relata, observe ut parcas peccatis meis, quæ tempus iudicii anteverrens supplex deprecor; si enim modo, ubi tempus indulgendi fuit, adeo acerbe discernitur, quid, rogo, de me fiet, ubi tempus accesserit puniendi errata, quorum convincar? Itæ explanatio culpam primum observat. Altera verò, quæ præsentem afflictionem pensat, sic Jobum loquentem inducit, q. d.: Recordor iudicii tui districtissimi, ubi in lucem proferes omnes actus meos, quos*

(1) Quia verò cum me in extremo die excitabis, ratio reddenda mihi erit prioris vite, cuius tu progressus omnes compertos et exploratos habes, jam nunc precor ut mihi peccata condones, ut tunc securus coram te sperare possim. (Menochius.) *וְיָדַעְתִּי כִּי מִיָּדְךָ הֵי אֵינִי, et res meæ sunt in hæc vita, ut pene affligor. Pulchrè hoc quadrat cum præcedenti *לֹא אֶחְסַבְתִּים עֲשָׂוִיאוֹתַי, et non recuso: tantum ne observa peccatum meum. Alii aliter: Non observans tu quidem peccatum meum, i. e., non meo merito. Ac me non seras propter peccatum meum, vel, non seras me, propter peccatum meum, sed perdis, i. e., non expectationem concedis peccato meo, et non obsevas (vel differs, reserves), peccatum meum, non custodis, (vel non observabis), super peccatum meum, i. e., non observas nec differs ejus punitionem, sed nunc, ut video, plecis acerrimè. *וְיָדַעְתִּי כִּי מִיָּדְךָ הֵי אֵינִי, et differre, ut Gen. 37, 11, et in Talmudicis, qui dicunt: *Ne nuqam quis dicat seculo suo: Expecta me, juxta idolum tale. Posset veriti, ne reserva, retine in mente; et solum qui oderunt, vindictam in tempus opportunitum reservare. Sed prius præfero. Non seras super peccato meo, i. e., effundis iram in me, nec comprehendas, *כִּשְׂרָה, sicut et *כִּבְרָה, serare est, memorem animum gerere, et captare idoneum tempus ultionis. Vide Levit. 19, 18, Nahum. 1, 2, et præcipue Jer. 5, 5.******

(Synopsis.)

enumerasti, ut si malè egerim, sine relaxatione me punias; at nunc alia subest ratio, neque enim jam ad tribunal tuum eodem prorsus modo ac in suprema universalis iudicii hora sistor; tempus venite profecto adest ex suavissima dispositione providentiae tue. Ergo parce peccatis meis, hoc est, aliquid remitte de cruciati, quem inferre videris pro culpis meis.

Hæc magno nobis invitamento esse debent ad suscipiendam in vitâ penitentiam, et incessanter deprecandum pro delictis nostris; ad quod plurimum in omnem partem juvabit cogitare, plus videre Deum in conscientia nostrâ quàm ipsimet videamus; et fieri posse, ut illic sit quidpiam irâ dignum supplicioque divino, de quo nullum doloris sinum aliquando percipimus. Est enim profundum cordis impenetrabile humano lumini, nec in vastos illos sinus implicatosque mæandros, ubi magna malitia sæpe delitescit, nostræ mentis acies perungere et usque ad oram ultimam progredi potest, nisi divine misericordie lucerna pandat viam et dirigat, cui tanquam proprium illud tribuitur: *Scrutans corda et renes Deus.* Hoc superbiâ et elatos hominum spiritus, si quid habet iudicii, comprimit; hoc justo metu et horrore conficit, quod animi latebras non pervident, neque intelligant, utrum odio an amore sint digni. Quam in rem grave illud et metuendum monitum est D. Bernardi, cum de vidente omnia Deo et audiente memorat epist. 42: *Cujus utique scientiam voce exprimere, sententiam non subterfugit, etiam quod propriam laet conscientiam.* Audi Deus in corde cogitantis quod non audit vel ipse qui cogitat. Hoc Davidem cum animo suo reputante timor ingens occupabat, et plebam illam demissionis penitentiaque vocem exprimebat, Psal. 18, 15: *Ab occultis meis munda me. Petit à Deo, ut labes, quas perspicacissimus Numinis oculus videt, ipse autem non videt, misericordissimè bonitate exurat, et quæ à D. Paulo scienter nominantur, 2 Cor. 4, 2, *occulta dedecoris, nitore gratiæ illuminet atque diluat, cum nequeat ipse fortè omnia cognoscere. Hinc sequebatur id diluivium uberrimum lacrymarum, quo dum lavabat die ac nocte lectulum suum, regiuntque adeo cibum temperabat, maculas quoque eluebat animi, et eos nervos, quos sciebat et divinitus exosos, atque sibi ad extremam calamitatem pernicemque metuendos. Et mirum sanè est, tantum virum, cui Deus arcana sapientie sua aperuisset, et sublimia illa que miramur (nam ita verè ad divinam gloriam prædicabat, Psal. 50, 8: *Occulta sapientie tue manifestasti mihi),* occulta sua ignoravisse. Ipse mentis cogitationem in abyssum divinorum consiliorum intendebat, et in cursum penè omnem christianæ religionis et abditæ mysteria pernosebat, suas miserris non nosebat. Facilius ascendebat in celum quàm in se descendebat; et qui super cælestes globos nitens in lumine et illustri volitabat, in tenebris cordis cæcus errabat. Sed nimirum hoc nostrî animi sapientia Dei providit, ut timore sancto percellerentur, et cum Jobo viro mirifico veneremur omnes vias nostras, ne exultantes nimis et securi, et blandissimis vitæ**

illecebris vitioque abrepti, in impietatem et ingrati animi crimen incidere. Nunc autem in tam cæcis conscientie nubibus oculoque animi statu cum Davide Joboque gemimus, et ad penitentiam velut ad sacram anchoram confugientes, fluctuantem mentem stabilimus, et corde humili evocamus divinam bonitatem, ut parcat peccatis nostris.

Job, vir tantus quantum nobis cœli scribe atque annalium monumenta dicunt, non salutè indormiebat suæ, nec expectabat illud tempus ultimum, dum auctor universitatis atque iudex nigrum theta in Commentario suo pingeret, sed abjectus coram Deo penitensque provolvebatur; cùmque foret non penitentia modò, sed maximarum quoque aliarum virtutum coronis undique redimitus, cum tam purè et innocens conscientie, ut cor suum nunquam illum reprehenderet, cùmque dicta factaque sua referri in librum peteret, ad eternam propositi sui et devoti animi memoriam, id enim ea verba ipsius voluit, cap. 31, 55: *Et librum scribat ipse qui iudicat;* hic vir, inquam, simplex et rectus ac timens Deum, et quotidianis sacrificiis intentus, inter Hussitas sanctimonie quoddam miraculum et exemplar; cum tamen apud se reputaret lucidum Dei oculum fortè quiddam in se animadvertere, quod ipse non videbat, divinæ justitiæ et bonitatis contrarium, anxius et mœrens obscurabat dimitti se ut plangeret paululum antequàm iret ad terram tenebrosam et operam mortis caliginè, quò iudicem propitiare posset, et animi abiectione atque lacrymis illius mentem ad misericordiam et lenitatem commovere, ut parceret peccatis ejus.

Accedit verò ad timorem nostrum augendum et incendendam penitentia vim, quòd non à Deo, ut in humanis rebus fieri solet, ulla peccata nostra præterantur aut deponantur è memoriâ, aut ignorentur, sed omnia tam habet in numerato, et tam clarè et perfectè cognoscit, quam que oculis videntur, manu tanguntur. Quòd ne cui obscurum esset in fidei rebus minus eruditò, sacre Litteræ Deo grandem commentarium tribunt, in quem delicta studiosissimè et accuratissimè referantur, minutè omnia et sigillatim, vel ad ea condonanda, si homines poeniteat, vel punienda, si negligantur. Sic visus est prophete Ezechiel summus ipse iudex inter angelos, quos habere vult satellites honoratos et fideles et administratos justitiæ suæ, et his notis ab eo describitur, cap. 9, 2: *Et atramentarium scriptoris ad renes ejus;* quod exponens D. Hieronymus causam hanc reddit, *ut omnium peccata describeret;* ita Jeremias ait iniquitates in manu Dei convolutas, Thren. 1, 14. Id Vatablus in hæc modò interpretatur: Deus quibusdam notis peccata in manibus suis designavit, ut illorum recordetur. Pius vates meo iudicio volumen intelligit, quòd morè antiquo circum umbilicum convolvitur, in quòd Deus atramento illi Ezechielis omnia hominum dicta, facta, cogitationes refert, et in sua manu, hoc est, potentâ divinitatis suæ et apertâ scientiâ conservat, ne unquam excidant et obliterentur, sed semper

S. XIII.

sint in conspectu, et clarissimè perfectissimèque legantur. Hoc ipsum innuit Isaias, cap. 65, 6: *Ecce scriptum est coram me, non tacebo, sed reddam et retribuam in sinum eorum.* Ad hæc adjungit novum symbolum Job ex hominum consuetudine promptum, quòd mirificè inseruit ad rem penitus intelligendam. Solent enim homines scripta quæ certa atque rata et fidem habere cupunt obignare, ne malitiosè illius calliditate et excogitato artificio addatur aliquid aut dematur, sic Deum ait suos arcanos codicillos notis omnium malefactorum distinctos et sedulo exaratos obignare, cum subdit:

Vers. 17. — SIGNASTI QUASI IN SACCULO DELICTA MEA; SED CURASTI INQUIETATEM MEAM (1). Regum receptissimum fuisse morem, ut librum monumenti et memorie haberent, in quem referrent universas subditorum causas et rationes, beneficia atque insidias, ex sacris et profanis Litteris apertissimè constat; ne scilicet pro oblivione aliqua exciderent, et ne honesti labores justo premio aut scelera digno sup-

(1) *וְיָדַעְתִּי כִּי מִיָּדְךָ הֵי אֵינִי, obsignatum, clausum, in sacculo scelus meum, ne tibi peccat, ut perâ vestis includi solent aurum, argentum; et alia, ne pereant, ita tu reponis quasi sacculo, si quid transgressus sim, id est, observas ut punias. Eadem figura Osæe 15, 12. Hebr.: *Colligata est quasi in crumenâ iniquitas Ephraim;* ad quem locum Hieronymus: *et Quomodo si ligetur quis in sacculo, conservatur et non perit: ei cui ligatum est, sic omnis iniquitas, quò in Deum peccavit Ephraim colligata est et ei abscondita, et quasi in marsupio reservatur, ad vindictam scilicet. Et concinnavit super, seu, ad iniquitatem meam, i. e., iniquitatis in super, seu, cum alijs adjectis et accumulatis, ut nunc ad me puniendum videaris in me omnia peccata coniectione, quæ unquam admisit, vel à perit, ut supra, 15, 26, dixerat. Potest etiam veriti: *Adjungis ad poenam iniquitatis meæ, poenam penæ adjuvas, quum *וְיָדַעְתִּי כִּי מִיָּדְךָ הֵי אֵינִי, et penam peccati comprehendat, conf. supra, 11, 6. In sensum planè contrarium hunc versum vertit Pares, dum ex ea quam sibi de hæc periculis formavit sententiâ, illum ita interpretatur: *Obsignatum in sacculo maneret memum delictum, meaque iniquitatis ceram opponeres. Videlicet *וְיָדַעְתִּי כִּי מִיָּדְךָ הֵי אֵינִי, Arabico oblinere cum *וְיָדַעְתִּי כִּי מִיָּדְךָ הֵי אֵינִי, ut iniquitates oblinere: super peccata, i. e., ad peccatorum aliquos tabellas oblinere: aliquid, ceram puta, cui sigillum imprimitur, casque ita claudere seponendas in perpetuum.*******

(Roemuller.)

*וְיָדַעְתִּי כִּי מִיָּדְךָ הֵי אֵינִי, signata, vel obsignata (i. e., clausa et ligata), est in sacculo, vel fasciculo, etc. vel, crumenâ; elegans metaphora, q. d.: Velut in perâ vestis, etc., vel, ut publica scripturarum instrumenta, in sacculis sive localis tabellionum obsignata, ut ex seq. apparet. Ut res quas accurate custodire volumus in unum fasciculum colligimus, vel penam in crumenam colligatam asservimus, sæpè etiam sigillo munimus, sic tu peccata mea observas, me unum excidat, utque profers tanquàm è thesauro illorum pœnas; Deut. 32, 34, Rom. 2, 5. Alii ad pondera quæ in sacculo asservantur respiciunt, ut indicet peccata sua accurate ponderari. Porro, cum Jobus ex resurrectione solitum accepisset, iterum recordatione iudicii cum sequentis terratur. *וְיָדַעְתִּי כִּי מִיָּדְךָ הֵי אֵינִי, constrinxit. Vide Prov. 7, 20. Conf. Osæe 15, 12. Constricta est parvitas Ephr. etc. Sensus hic est, q. d.: Execubias agis super peccato meo. Vide Prov. 6, 22.**

(Synopsis.)

latum dissolvi, et aquarum madefactione successu temporis in pulverem redigi: quid mirum si ego missellus homo tot calamitatibus et miseris oppressus contabescam penitus atque deficiam? Quam multe civitates alluvione terræque motu subverse fuerint, deluxerint, et terra in vastos discesserit hiatus, nostri instituti non est enarrare; illud tamen non est prætermittendum, quod narrat Plinius, lib. 2, cap. 83, «Factum est, inquit, semel, quod equidem in Hetruscæ disciplinæ voluminibus invenit, ingens terrarum portentum. L. Marco Sex. Julio coss., in agro Mutinensi montes duo inter se concurrerunt et crepitu maximo assultantes recedentesque, inter eos flammas fumoque excurrente, interdum spectante è viâ c. «Emittit magnæ equitum Romanorumapidumque et vitorum multitudine. Quo concursu villæ omnes elise, animalia permulta, quæ intra fuerant, exanimata sunt.» Eadem refert Fulgositus, lib. 1 de Prodigis. Et illud quoque commemorandum, montes ablatos vel absorptos, vel in planam campum reductos. In Campano enim sunt mons Epodon, cum repente flamma ex eo emicasset, campestri æquatus est planitie; et alio quodam terræ motu provolutis montibus insula Prochyta exiit, teste Plinio, lib. 2, cap. 83. Quibus accedit quod idem Plinius tradit, lib. 2, cap. 91, montes absorptos atque à terrâ devoratos, Cybotum scilicet altissimum montem cum oppido Curite, Siphylum montem in Magnesiâ, atque in Æthiopiâ Phegium jugum excelsissimum. Id accidit etiam Leonis imperatoris tempore, quod scribit Evagrius lib. 2, cap. 14, ex præco ejus temporis historico; Constantinopoli et in Bithyniâ adeo ingentes pluvias ad tres aut quatuor dies exstitisse, instarque fluviorum de cælo præcipitatas, insuperque montes illarum violentiâ in planitiem fuisse depressos una cum pagis, quod etiam tradit Nicephorus, lib. 15, cap. 20. Plura istiusmodi exempla vide apud Majolum in Diebus canicularibus, colloquio de montibus.

ET SAXEM TRANSFERRET DE LOCO SVO. Hæc est secunda similitudo, rupis videlicet, quæ non fuit ut mons argillosus, sed loco suo dimovetur, quando per ejus scissuras et rimas aqua paulatim transiens, et partes ejus ab invicem dividens atque dissolvens, saxa ab alto deorsum et in præceps fuere cogit; unde facile videre est, vocem originalem ἄστυρ non pro alio hie sumi quam pro rupe, quæ a rumpendo Latinis sic dicitur, Græcis verò ἀστυρῆς, id est, atruptus. Tertia similitudo desumpta est à durissimis lapidibus, qui successu tamen temporis à mollis aquæ stillificio sensim sine sensu excavantur, juxta illud tritum sermone proverbium:

Gutta cavat lapidem non vi, sed sæpe cadendo.

In Græco est:

Πέτρα καὶ ἀστυρὶς ὄνατος ἐπιτελεῖται.

Id quod eleganter quoque Ovidius cecinit.

Quia magis est durum saxo, quid mollis undâ?

Dura tamen molli saxa cavantur aquâ.

Quo significatur nihil esse tam durum quod non emol-

liat, nihil tam arduum quod non efficiat assiduitas, quandoquidem stilla aquæ, nimirum res tam tenuis ac levis, saxum etiam durissimum exhaurit, quod vix ferro possit evincere. Idem quoque quanta similitudo confirmat ab aquæ alluvionibus petis, quibus terra paulatim absuntur, diu frequenter altitur. Quæ omnia Jobus in hunc finem attulit, ut Deum ad sui miserendum permoveret, ne porro tam duris et diuturnis ipsum cruciatibus exercitum pessumdaret: nam, etsi vulnera quæ patiebatur tam gravia non fuissent, ipsa tamen assiduitate vel saxeam duritiem consumere potuissent.

Tropologicè S. Gregorius, lib. 12 Moralium, cap. 15: «Quid, inquit, est hoc, quod cadenti monti et saxo translato, quod excavato lapidi, et per alluvionem terræ consumptæ, perditio humana comparatur, nisi hoc quod patenter datur intelligi, quia duo sunt genera tentationum? Unum quod in mente etiam justi hominis per repentinum eventum agitur, quatenus sic subito tenetur, ut hunc inopinato proventu concutiat et prosternat, casumque suum non nisi postquam ceciderit videat. Aliud verò quod paulatim venit in mentem, et resistentem animum lenibus suggestionibus inficit, et omnes in eo vires justitiæ non nimietate suâ, sed assiduitate consumit. Quia ergo alia est tentatio quæ justos peremptorie subitâ invasione prosternit, dicatur: Mons cædens de se fuit, et saxum transfertur de loco suo, id est, mens sancta, cujus locus justitia fuerat, impulsu subito transfertur ad culpam. Rursus, quia alia est tentatio, quæ se cordi hominis leniter infundit, omnemque duritiem fortitudinis consumit, dicatur: Lapidis cæcavit aquæ, quia videlicet duritiâ mentis absorbent assidua et mollia blandimenta libidinis, et lenitum atque subtile vitium corrumpit durum et forte propositum mentis, etc. Vide hæc pluribus loco citato apud S. Gregorium exemplis confirmata, ubi utriusque tentationis, scilicet subitæ et immensæ, nec non lentæ ac diuturnæ naturam eleganter expendit et quasi ob oculos ponit.

VERS. 20. — ROBORASTI EUM PAULLUM UT IN PERPETUUM TRANSIRET (1): IMMUTABIS FACIEM EIUS, ET EMITTES EUM; id est, hæc lege vitam homini et robur

(1) Virtutis, vigoris, virium aliquid homini destitit, quibus aliquandiu contrariis resisteret, sed tandem in perpetuum transit domus mortis necessitate.

IMMUTABIS, etc. «amille indurctâ, senio et rugis. EMITTES EUM, ex iâcâ vitæ in sepulchrum. (Menochius.) מוֹתוֹ וְאֵבִיב, hunc scilicet, et in totum. Et abiit, et migrat, ita ut abeat, scil. victus. Ut migrat, IMMUTABIS (vel, immutatus) faciem ejus. Pallidam faciem, in mortem, etc., ut morietur et miseris tractus, penè alius et multum à seipso mutatus videatur.

IMMUTABIS (vel emittis, abicies, dimittis, ablegas) faciem, hinc non redditurum. Ananadâbis illam, sub, a te, per mortem. Ut dimittas eum; ut Deum permoveat, hic exponit quàm sit miser status hominis, qui spe sua delusus morte præcipitur. Sensus (hujus versus) videtur esse: Roborasti eum, etc. Aliquid ho-

das, ut perpetuis alterationibus continuo immutetur, ac tandem moriatur, et ex hæc vitâ in aliam emittatur, quod facillimo negotio efficit, nempe immutandam faciem ejus; id est, inducendo vultui ejus adeoque toti corpori alium colorem, puta pallidum, cinericium, cadaverosum. Hinc viri sancti corpus suum esse terram aut cinerem putant coloratâ pelliculâ involutum, quem in deposito habent, ut terræ cinerique reddatur. Ita quidem in antiquo epitaphio vas cinerum homo dicitur à magno, quicumque ille fuit, sapiente et Urania alumno, qui carmen edidit:

Die homo, vas cinerum, quid confert flos facierum? Copia quid verum? mors ultima meta dierum.

Fuit notabilis christianorum Æthiopum consuetudo, apud quos majoris ordinis antistites (ut tradit Sabellicus lib. 4, cap. 4) non crux modò, verum etiam vas aureum terrâ plenum præferri solebat, ut hoc inspectum homines admoneret suæ mortalitatis. Abrahamus quantus vir, Deus bone! qui in scholâ Dei perfectionem didicerat (est enim summi illa Magistri clarissima vox: Ambula coram me, et esto perfectus, Gen. 17, 1); Abrahamus, inquam, non mysticum illud vas cineribus repletum ante se ferri jubebat, sed in limbo in animo circumferebat, cum audiente Numine terram se acie cinerem profiteretur. Quæ verba D. Cyrillus Hierosolymitanus in sextâ Catechesi, expendens: Non dixit tantum, inquit, terram, ne seipsum magnum elementum Terram appellare videretur, sed addidit, cinerem se esse, ut abjectissimam humilitatem et imbecillitatem suam ostenderet, cum cinere nihil sit levius atque exilius. Hi omnes in vas illud cinerum mentem et oculos intendentes nihil cause esse videbant, cur nimiam illi curam providentiamque tribuerent, quod mox spargendum ad Libitinæ ludibrium sciebant; hinc lucent adhuc in eorum vitâ et proditis monumentis hujus rei clara vestigia; etiamnum exaudiuntur eorum vota atque suspiria, hinc quàm celerimè evolare cupientium, cum in dies peregrinationis suæ finem opperirentur. David languet in eâ cogitatione, carne deficiebat, animam in manibus suis ponebat, et fugere cupiens è puticulis humane vite, est concupiscentiæ regno et hoc vitiorum dominat, contemplatione et lamentis conclave interius complebat: Hæc mihi quia incolatus meus prolongatus est, Ps. 119, 5. Quod aliqui ex Hebræo ita vertunt: Hei mihi quia peregrinor in exilio! seu peregrinatione protractionis, aut durationis, hoc est, diuturnâ, cum illi omnis mora nimia videretur. Tum animum intendens

mini dedisti virium ad vitam hanc exigendam, quâ exactâ, nihil ei restat nisi ut, totâ facie habitique corporis immutato, abeat ex hæc luce. At Maimonides putat de Adamo hæc dici, qui postquam propositum suum mutaverat, à Deo expulsus est. Vulg. legit in piel רְבִירָהּ יוֹרֵר, sed certior Hebræorum lectio in cal. (Synops.)

Vox Hebræa quæ redditur, roborasti, satis explorata non est, et de ejus significatione interpretes disputant. Septuaginta: Impulisti eum in perpetuum, et abiit; Chaldee: Perfecisti eum in seculo. Consumes, et abiit. Recentiores: Durè illum excipies, dominaberis illi, habebisque subiectum, etc. (Calmet.)

in beatissimam illam patriam, ubi sedes piorum sunt, et perennis in omnium affluentia bonorum securitas, velut jam primo in limine hæretet candidatus æternitatis, voto grandi et flameo desiderio exclamat, Psal. 83, 1: Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit et deficit anima mea in atria Domini.

Paria cum purpureo vate sentiant alii quoque diviniæ mentis interantii prophete, si quando in eum sermonem delabuntur; à quibus sumunt, opinor, theologi profane mystæ et principes eruditionis curiosi, è quorum numero Plato, unus facile omnium consensio doctissimus, in Axiocho clare dixit, vitam nostram esse παραδημιαν, quamdam peregrinationem; idque vocat κενὸν καὶ ἄνὸ πάσαν βροτέλειον, κομμιεν et jactatam apud omnes sententiam. Euphantes item Pithagoreus apud Stobæum, serm. 46, homines ingeniosissimè nuncupat ἀποκαταμένοι ἄνθρωποι, viros putos exules, rem peregrinationi similiam, expressam imaginem proscipionis. Quæ doctrina salutaris post adventum Serratoris maxime viguit, cum Apostoli ut tubæ cæli argenteæ sonos magnificos et beatos in omnem orbem miserunt; in quorum monitis et commentationibus gloriosius frequentius nihil fuit quàm nos in mundo esse peregrinos, cum quo nobis nihil commune esse oporteat. Loca ipsorum multa et illustra citi sunt in promptu, et manibus teneantur, nihil est opus me proferre sigillatim. Ab his sumens potius quàm à Platone Clemens Alexandrinus, lib. 7 Stromatum, de laudatâ peritæque hominibus agens: «Is, inquit, revera est totus ἔξωθεν καὶ παραδημιος, hospes et peregrinus in omni vitâ, qui in civitate habitans contemnit ea quæ in civitate sunt, et quæ alii mirantur.» Ita Martyr Justinus, Epist. ad Diog., Christianorum vitam pingens, illud scitè et rotundè posuit: Πᾶσα γῆν πατρις ἔστιν αὐτῶν, καὶ πᾶσα πατρις ἔστιν, omnis peregrina regio patria eorum est, et omnis patria peregrina. Hinc B. Macarius non dubitat pronuntiare, mysterium Christianismi ἔξωθεν ἐναι τῷ κόσμῳ, peregrinum veluti esse atque alienum ab hoc mundo. Magni omnino refert eâ nos imbuere cogitatione, idque altè insidere omnium animis, ut à vitæ voluptate velut à noxiis uberibus avellamur, atque amorem disjungamus. S. Chrysostomus, in Psal. 119 scribens, ait hanc esse πατριὴν καὶ ἔξωθεν διδασκαλίαν, doctrinam optimam atque adè primam, scire nos esse iniquos in presenti vitâ, idque antiquos fuisse professos, idemque habitos in maximâ admiratione. Idem in Psal. 44, vitam nostram vocat παροδῆσιν, tabernam meritoriam ad brevissimi temporis commorationem, ut celeritius vite cursus non aliud quàm sobriè peregrini transitus quidam esse videtur. Itaque S. Ambrosius cum expendit illud Regii prophete oraculum, Psal. 55, 25: A Domino gressus hominis diriguntur, subtiliter animadvertit, in Græco non esse gressus, sed διαδῆματα, transitus; tum sapienter unumquemque monens: Transi ergo, inquit, noli cessare sicut bonus viator; subdit hanc vitam esse exodum, atque in exodo admirabilia multa illis ostendit qui transeunt. Quod sancto Moysi contigerit, qui de

se aiebat, Exodi 5, 5: *Transiens video visionem hanc magnam.* Atque ut videamus magnos viros, Ecclesie præceptores, eodem spiritu afflatos, eandem vitam videri tenuisse, idem mortales monuisse, D. Basilium in Psal. 14 proprium esse boni viri dixit *παρορθεύει τὸ βίον, more hospitium vitam hanc transire; et ea causâ vivendi curriculum à præstantissimis veteris avi luminibus nominari incolatum, hoc est, διαγωγὴν ἐπιεργασίας, habitationem temporariam, ut intelligamus, inquit, vitam nostram esse *παρορθεύειν, transitoriam, brevem, mutabilem, et peregrinorum jactationem, atque ad constantem illam et æternam tendere omnes oportere.**

VERS. 21. — *SIVE NOBILES FUERINT FILII EJUS SIVE IGNOBILES, NON INTELLIGET (1).* Hebræus textus habet: *Multi sunt filii ejus, et nescit; minuuntur, et non intelligit de iis.* Græci quoque hunc sensum secuti sunt, quem Septuaginta exprimit his verbis: *Cam autem multi fuerint filii ejus nescit; si verò pauci fuerint ignorat.* Nam in morte nullius rei notitia vel scientia est; quocirca sepulcrum terra oblivioni vocatur, quod in eo rerum omnium obliviscamur, ut veteres de Lethæ fluvii aqua labantur, Virg. 6 Æneid:

*Lethæi ad fluminis undam
Securos latites et longa oblivia potant.*

Sensus Jobi est, ea quæ ad præsentem vitam pertinent, quantumvis clara et amabilia, qualis est proles longa, quæ posteritas, à mortuis minime curari aut scribi, cum tamen è contrario dum vivunt nequeant non curare quæ dolorem ingerunt, et statum gerunt vitæ delere, quasi dicat, optabiliorum esse ex hoc capite mortem, quæ curis eximit hominem, quem calamitosa hæc vita multiplici sollicitudine deseruit.

Porrò illud: *Non intelliget, de naturali cognitione accipiendum.* Nam, juxta S. Thomam, part. 1, quæst. 89, art. 8, anime separate secundum naturalem cognitionem nesciunt quæ in hæc vitâ geruntur; possunt tamen curam gerere viventium, licet eorum statum

(1) Scilicet homo mortuus. Sed nihil aliud significatur, quam mortuos naturaliter non cognoscere, quod agant viri, sicut nec vivi sciunt naturaliter quid agant mortui. Vide Greg., lib. 12 Mor., cap. 15, ubi et docet, sicut viventes tamen de statu futuri seculi multa noverunt ex revelatione fidei, ita et in Christo mortui sunt, ac Dei claritate fruuntur, multa, inæ omnia quæ ad ipsorum beatitudinem pertinent, in Deo videre. Sic Luc. 16 legitur Abraham præces divitis epulonis cognovisse. Vide de his etiam August. 1. de Cura pro mortuis, maxime cap. 15 et 16; nam prioribus cap. disputat magis quam asserit, deinde vero, cap. 15 et 16, docet distinctos justos divinâ revelatione scire quæ hic aguntur, et in his maxime piis precibus viventium ad se spectantes, imò quod etiam interdum præsentem adint viventibus. (Estius.)

CAPUT XV.

1. Respondens autem Eliphaz Themanites, dixit:
2. Numquid sapiens respondebit quasi in ventum loquens, et implebit ardere stomachum suum?

ignere, possunt quoque quæ hic aguntur nosse per animas emigrantes, per angelos, per demones, et per Dei ipsius revelationem. Quocirca mens Jobi de propriis anime viribus accipienda, per quæ sua virtutum minime intelligit neque curat, eo scilicet modo quo res distincte cognita in hæc vitâ curari solent, ut statim discrimen exposcit. Quod vero beatorum animarum in cælis existentes ea quæ hic geruntur, agnoscant, id gratiæ divinæ adscribendum est.

VERS. 22. — *ATTAMEN CARO EJUS DOM VIVET SOLIDIT, ET ANIMA ILLIUS SUPER SEMETIPSO LEGIT (1).* Anima enim quamdiu in hoc corpore vivit multis passionibus et angoribus obnoxia est, ita ut hinc vitæ miseræ meriti præferenda videatur mors à passionibus libera et quietâ. Nam ut externa omnia incommoda desissent, quod fieri tamen vix posse videtur, non decernit certe legitima et veluti domi nata, in quibus vitæ satur et multiplicium incommodorum quilibet exclamet cum sanctissimo Jobo, Job. 7, 20: *Factus sum nihilmetipso gravis.* Sunt enim inter homines rarissimi, qui non iis quæ eveniunt quotidie graviter animo afficiantur, qui presentibus non dolent, metu futuri non angantur; quos melancholia et animi perturbationes non affligunt, qui dietis factisque alienis non turbentur, qui non corporis aliquam infirmitatem sentiant, quæ pungat, et indigere curatione videatur.

Cæterum S. Gregorius, lib. 12 Moral., c. 15, locum hunc de venerâ libidine exponit, quæ tanto plus molestiæ facessit et doloris affert, quanto quis illi magis indulget. Alia enim pleraque peccatorum generâ cito satiant, atque ipso usu hominem à se averunt, sed libido usu ipso irritatur, et majores ex seipsa vires capit; quomobrem *caro ejus qui deditus est libidini, dum vivit, id est, dum petulantiam exercet, ac libidine defluit, dolebit, id est, majores stimulos patietur in dies, quoniam hi majores tribulationes ex carne suscipiunt quæ carnis voluptatibus delectantur,* inquit S. Gregorius, qui id ipsum confirmat Apostoli auctoritate dicentis, 1 Cor. 7, 27: *Tribulationem tamen carnis habebunt ejusmodi.* Ubi expendit quibus tribulationem carnis accinat, nempe his qui matrimonio contraxerunt; quia licet hi qui spiritualiter vivunt, et castimoniam professi sunt, etiam carnis stimulos vel intuitu patientur, majorem tamen pruritu urgentur illi qui veneri indulgent et feminarum commercio utuntur.

(1) Hominis in hæc vitâ hereditas omnino in memoriam et questibus est; post decessum, in oblivione et sanie. De sino post mortem statim agit versiculis 19, 20 et 21, hic vero docet hominem quamdiu vivit, in carne cruciari, animam vero merore contabescere. Ita sermonem Jobus claudit. (Calmet.)

CHAPITRE XV.

1. Après cela, Eliphaz de Théman répondit à Job, et lui dit:
2. Le sage doit-il dans ses réponses parler comme en l'air, et remplir son cœur d'une chaleur inconsidérée? C'est cependant ce que vous faites.
3. Car vous accusez dans vos discours celui qui est tombé au-dessus de nous, et qui n'a point d'égal, et vous parlez d'une manière qui ne peut vous être que très-dés-

3. Argus verbis eum qui non est æqualis tibi, et loqueris quod tibi non expedit.

4. Quantum in te est, evacuasti timorem, et tulisti preces coram Deo.

5. Docuit enim iniquitas tua os tuum et imitari linguam blasphemantium.

6. Condemnabit te os tuum, et non ego: et labia tua respondebunt tibi.

7. Numquid primus homo tu natus es, et ante colles formatus?

8. Numquid consilium Dei audisti, et inferior te erit ejus sapientia?

9. Quid nosti quod ignoremus? quid intelligis quod nesciamus?

10. Et senes et antiqui sunt in nobis, multo vestustiores quam patres tui.

11. Numquid grande est ut consoletur te Deus? sed verba tua prava hoc prohibent.

12. Quid te elevat cor tuum, et quasi magna cogitans, attonitis habes oculos?

13. Quid timet contra Deum spiritus tuus, ut proferas de ore tuo hijusemodi sermones?

14. Quid est homo, ut immaculatus sit, et ut justus appareat natus de muliere?

15. Ecce inter sanctos ejus nemo immutabilis, et cæli non sunt mundi in conspectu ejus.

16. Quanto magis abominabilis et inutilis homo, qui bibit quasi aquam iniquitatem!

17. Ostendam tibi, audi me: quod vidi narabo tibi.

18. Sapientes contententur, et non abscedunt patres suos.

19. Quibus solis data est terra, et non transivisti alienus per eos.

20. Cum sitis diebus suis impius superbit, et numerus annorum inertus est tyrannidis ejus.

21. Sonitus terroris semper in auribus filius; et cum pax sit, ille semper insidias suspicatur.

22. Non credit quod reverti possit de tenebris ad lucem, circumspectans undique gladium.

23. Cum se moyeri ad quærendum panem, novit quod paratus sit in manu ejus tenebrarum dies.

24. Terrebit eum tribulatio, et angustia vallabit eum, sicut regem qui præparatur ad prælium.

25. Tetendit enim adversus Deum manum suam, et contra Omnipotentem roboratus est.

26. Cucurrit adversus eum erecto collo; et pingui cervicæ armatus est.

27. Operuit faciem ejus crassitudo, et de lateribus ejus arvina dependet.

avantageux; *pinguis erat virtutibus quæ Deum affligit eglement et le juste et le coupable.*

4. Or, en faisant cet outrage à sa providence et à sa justice, vous avez détruit, autant qu'il est en votre pouvoir, le crainte de Dieu, et vous avez banni de dessus la terre toutes les prières qu'on devoit lui offrir.

5. Vous vous êtes porté à cet excès de folie, parce que votre iniquité à instruit votre bouche; et ainsi vous imitez les discours des blasphémateurs.

6. De sorte que se seront vos propres paroles qui vous condamneront, et non pas moi; et ce seront vos lettres qui répondront, et qui rendront témoignage contre vous.

7. Êtes-vous le premier homme qui a été créé, pour vous croire plus habile que tous les autres? et avez-vous été formé avant les collines, pour vous attribuer une expérience que les autres n'ont pas?

8. Êtes-vous entré dans le conseil de Dieu, pour en pénerer les secrets? et sa sagesse sera-t-elle inférieure à la vôtre?

9. Que savez-vous que nous ignorions? et quelle lumière avez-vous que nous n'ayons pas?

10. Il y a parmi nous des hommes vénérables par leur grand âge et par leur extrême vieillesse, et il y en a de plus anciens que vos pères. Comment donc osez-vous vous élever au-dessus de nous? Vous vous abandonnez au désespoir dans vos maux, comme s'ils étoient sans remède.

11. Serait-il difficile à Dieu de vous consoler, si vous l'avez pour comme il faut? Mais bien loin de cela, vous l'en empêchez par l'emportement de vos paroles, et au lieu de vous humilier sous la main de celui qui vous châtie, et de confesser humblement vos péchés, vous ne pensez qu'à soutenir votre innocence, et à défendre votre prétendue justice aux dépens mêmes de celle de Dieu.

12. Pourquoi votre cœur conceit-il de si hautes sentimens de lui-même? et pourquoi l'égarément de vos yeux témoignent-ils l'orgueil de vos pensées?

13. Pourquoi votre esprit s'élève-t-il contre Dieu, jusqu'à proferer de si étranges discours?

14. Qu'est-ce que l'homme, pour être sans tache devant Dieu, et pour paraître juste, étant né d'une femme criminelle, qui, en fait communiquant la vie, lui a communiqué le péché?

15. Ses saintes pensées sont sujetes au changement, et les anges qui sont dans les cieux ne sont pas purs devant Dieu.

16. Combien plus l'homme, qui boit l'iniquité comme l'eau, et qui tombe en ses iniquités de fautes sans même en apercevoir, est-il abominable et inutile devant lui!

17. Écoutez-moi donc, et je vous dirai ce que je pense, je vous rapporterai ce que j'ai vu;

18. Car les sages publient volontiers ce qu'ils savent, et ils ne cachent point ce qu'ils ont reçu de leurs pères.

19. Ceux de qui je tiens ce que je veux vous dire sont ceux à qui seuls cette terre a été donnée, et qui l'ont fondue des courses des étrangers.

20. Voyez donc ce que ces hommes si sages et si puissants n'ont appris: L'impie croit en orgueil de jour en jour; et le nombre des années de sa tyrannie, qui est incertaine, est pour lui une source d'iniquités qui le tourmentent cruellement.

21. Car son oreille est toujours frappée des bruits effrayans qu'il croit entendre au milieu de plus profond silence; et durant la plus grande paix, il se figure qu'on forme contre lui de mauvais desseins.

22. Quand il est dans la nuit, il n'espère plus le retour de la lumière; il ne voit, ce semble, de tous côtés que des épées nues prêtes à le percer.

23. Lorsqu'il se remue pour chercher du pain, et qu'il se met à table pour prendre quelque nourriture, il s'imagine que les viandes sont empoisonnées, et il se croit prêt d'être accablé par le jour des ténèbres, et de trouver la mort dans les choses mêmes qui lui sont nécessaires pour la conservation de sa vie.

24. Enfin la vue de l'adversité l'épouvante au milieu de sa prospérité; et les malheurs qu'il se figure l'assiègent et le troublent, comme un roi qui se prépare à donner une bataille, et qui voit sa vie et sa couronne entre les mains de la fortune et de ses soldats.

25. Or toutes ces inquiétudes agitent l'impie, parce qu'il a porté sa main contre Dieu, et qu'il s'est cru assez fort pour combattre le Tout-Puissant.

26. Ainsi il a couru contre lui la tête levée, il est armé d'un orgueil inflexible, comme d'un bouclier ignis.

27. La graisse d'une faste propriété a couvert tout son visage, et elle lui pend de tous côtés; elle le remplit d'orgueil et de vanité.

28. Aussi pour le punir, Dieu a appesanti sa main sur lui; de sorte qu'il a fait sa demeure dans des villes désolées par ses ennemis, dans des maisons désertes qui ne sont plus que des monceaux de pierres.